

Veel Scoutinggroepen maken gebruik van gas in tanks of flessen. Denk hierbij aan het gas waarop je tijdens je activiteiten kookt en de gastank bij je clubhuis als je niet op aardgas bent aangesloten. De opslag van gastanks en -flessen en het gebruik ervan is aan een aantal regels gebonden. In de wet wordt onderscheid gemaakt tussen gastanks en gasflessen. Een gasfles is een cilindrische drukhouder, voorzien van een aansluiting met klep of naaldafsluiting die bedoeld is voor meermalig gebruik en een waterinhoud heeft van ten hoogste 150 liter. In de overige gevallen is sprake van een gastank. Over het algemeen zal gebruik gemaakt worden van propaangas. Butaan is slecht te gebruiken bij een lage buitentemperatuur. Als die lager is dan 5°C komt de temperatuur dicht bij het kookpunt van butaan (ca. 0°C). Hierdoor geeft de fles onvoldoende druk en dus energie. Het lijkt er dan op of het gas 'niet goed is' of dat de fles 'leeg' is.

Gasflessen

Elke propaan- en butaanfles moet volgens de wet periodiek worden gekeurd om te toetsen of de desbetreffende fles technisch nog in orde, betrouwbaar en veilig is om voor een nieuwe periode gebruikt te kunnen worden. De gasflessen moeten zijn goedgekeurd door een door de overheid erkende keuringsinstantie. Ze zijn dan voorzien van een CE-keurmerk. Wanneer je een fles ophaalt bij een leverancier, moet je altijd kijken of de keuringsdatum niet is verlopen. De fles wordt dan bij het terugbrengen niet geaccepteerd.

Opslag van gasflessen

Regels voor de opslag van gas zijn te vinden in de Publicatierreeks gevaarlijke stoffen (PGS) 15 *Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen*. Gas is zwaarder dan lucht. Is een fles lek, dan ontsnapt het gas en hoopt het zich vlak boven de vloer op. Daarom is het belangrijk dat je gasflessen in een goed geventileerde ruimte opslaat. Let er dan op dat het gas zich niet naar een nog lager niveau kan verplaatsen, zoals een riolering of een kelder. Zet de fles ook NOOIT in lager gelegen ruimtes, om ophoping van gas bij lekkage te voorkomen.

Als er meer dan 115 liter gas in flessen aanwezig is, dan moet je deze flessen opslaan in een speciaal hiervoor bestemde ruimte, zoals een kast, kluis, opslaggebouw of buitenopslag. Een gemiddelde gasfles, zoals scouts bij het koken gebruiken, heeft een inhoud van 25 liter. Bij vijf flessen is deze regel dus al van toepassing.

De eisen voor de opslag zijn:

- De open opslagplaats moet tenminste 3 meter van de erf afscheiding en 5 meter van een gebouw gelegen zijn als de gezamenlijke inhoud van de gasflessen minder is dan 2500 liter. Bij een grotere hoeveelheid zijn de afstanden resp. 5 meter en 10 meter.
- Is de afstand tot het gebouw of de erf afscheiding minder, dan moet er een wand aanwezig zijn met een brandwerendheid van tenminste 60 minuten. 4 meter verticaal en 2 meter horizontaal mogen er geen deuren en/ of ramen aanwezig zijn. De afstand tot het dak is niet relevant.
- Het terrein moet binnen de hierboven genoemde afstanden vrij zijn van brandbaar materiaal. Denk niet alleen aan gevaarlijke stoffen, maar ook aan opslag van stook- en pionierhout.
- De vloer moet van onbrandbaar materiaal zijn.
- De opslagplaats mag niet toegankelijk zijn voor onbevoegden.
- Lege en volle flessen moet vastgezet staan (ketting oid).
- De opslag moet minimaal 5 m van kelderopeningen, putten of straatkolken gelegen zijn en minimaal 7,5 m van aanzuigopeningen van ventilatiesystemen die op minder dan 1,5 m boven de grond gelegen zijn.

Transport van gas

Als je gasflessen en cilinders met een voertuig transporteert, hou je je bezig met het vervoer van gevaarlijke stoffen. Binnen Nederland zijn hier, voortvloeiend uit de *Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen*, en in samenwerking met andere Europese landen afspraken gemaakt voor dit vervoer. Voor vervoer over de weg is dit vastgelegd in het zogenaamde VLG/ADR. Ben je particulier en vervoer je NIET bedrijfsmatig - het gas is bestemd voor eigen- of huishoudelijk gebruik of voor vrijetijds- of sportactiviteiten – dan ben je volledig vrijgesteld van alle regels voorgeschreven door het VLG/ADR. Wel is het verstandig de volgende adviezen op te volgen:

- Rook nooit tijdens het werken met gasflessen en cilinders, zoals bij laden en lossen;
- Vervoer drukhouders altijd met de afsluiter naar boven en met gesloten kraan. Ook 'lege' drukhouders bevatten nog restgas;
- Voorzie de afsluiters van de drukhouders tijdens het transport van de juiste bescherming (kap of kraag);
- Zet drukhouders altijd goed vast zodat ze geen 'projectielen' worden, of kunnen omvallen door onverwachte verkeerssituaties zoals plotseling remmen, uitwijken, etc.
- Zet tijdens het laden en lossen het voertuig op de parkeerrem en schakel de motor uit;
- Zorg tijdens het vervoer voor voldoende ventilatie van de lading. Verwijder direct na het bereiken van de bestemming de gasflessen en cilinders uit het voertuig, tenzij je een speciaal daarvoor ingericht voertuig met open of ruim geventileerde laadruimte hebt;
- Zorg voor een geschikte brandblusser met minimaal 2 kg poederinhoud, toepasbaar voor de brandklassen A, B en C.

Gasslangen

Om een gasfles aan te sluiten op bijvoorbeeld je brander moet je gebruik maken van een goedgekeurde gasslang. Een tuinslang of andere onbekende plastic slang is verboden en levensgevaarlijk. Gebruik deze nooit, zelfs niet tijdelijk als noodoplossing! Gebruik steeds een slang die speciaal ontworpen is voor de propaan- of butaangasinstallatie. Deze is te herkennen aan de volgende opdruk op de slang: NEN-EN 5654, NEN-EN 1763-1, NEN-EN 559 / NEN- EN 1763-1 of NEN-EN 559 / NEN 5654.

Voor losse opstellingen gelden officieel geen beperkende slanglengtes. Wel moet je rekening houden met het eventuele, maximaal toelaatbare drukverlies en er wordt geadviseerd de lengte zo kort mogelijk te houden om het risico op beschadigingen te beperken. De advieslengte van diverse bedrijven en organisaties is 2 meter. Bij gebruik als onderdeel van een *vaste installatie / opstelling* bedoeld om gasflessen aan te sluiten of voor de eindverbinding op het verbruikerstoestel gelden de navolgende maximale slanglengtes:

- Huishoudelijk: normaal maximaal 0.6 meter indien deze is gebruikt tussen de gasfles en de drukregelaar, T-stuk of omschakelinrichting.
- Indien een inbouwtoestel aangesloten moet worden waarbij meer lengte noodzakelijk is mag na de drukregelaar een lengte tot maximaal 2 meter worden toegepast, zie ook NEN 1078, NEN 2920 en NPR 3378-11.
- Schepen en jachten: tot maximaal 1 meter lengte, zie ook NEN 3375 en ISO 10239. Let op: bij jachten zijn aangepaste slangkoppelingen verplicht, bij de overige scheepvaart worden deze geadviseerd. Informatie over gas bij pleziervaartuigen is te vinden op www.watersportverbond.nl
- Huishoudelijk gebruik in vrijetijdsvoertuigen en andere wegvoertuigen: normaal maximaal 0.4 meter indien de slang wordt gebruikt tussen de gasfles en de drukregelaar, T-stuk of omschakelinrichting. Indien de slang het moet toelaten om flessen te kunnen uitnemen voor verwisseling, mag de lengte tot maximaal 0.75 meter worden toegepast, zie ook NEN-EN 1949.

De conditie van de slang

De gasslang moet altijd beschermd zijn tegen ongewenste trek- of drukspanningen en hogere temperaturen die de goede conditie van de slang kan aantasten. Slangen en koppelingen moeten altijd vrij bereikbaar zijn voor inspectie omdat een gasslang regelmatig, maar ten minste jaarlijks vakkundig gecontroleerd moet worden op slijtage, lekkage en/of beschadiging. Controleer op lekkage met neutraal zeepwater. Controleer altijd een nieuw gemaakte koppeling op lekkage, bijvoorbeeld na het aansluiten van een nieuwe gasfles. Vergeet nooit de afsluiter van de lege fles te sluiten.

Er zijn géén wettelijke regels voor de gebruiksduur van gaslangen bij losse installaties. Een slang die niet veilig meer is moet je wel vervangen. Vervang de slang bij verkleuring, vervorming, beschadiging of bij de eerste tekenen van poreusheid. Neem geen risico en vervang bij de minste twijfel de slang. Is de slang continu in gebruik en staat hij voortdurend onder druk, dan wordt geadviseerd hem tenminste na twee jaar te vervangen. Wordt de slang incidenteel gebruikt, dan kan hij langer gebruikt worden. Er worden in de markt verschillende termijnen genoemd van 2, 4 of 5 jaar, maar deze hebben geen wettelijke basis. Het standaard vervangen van slangen na twee of na vijf jaar is dus niet noodzakelijk. Incidenteel gebruikte slangen moet je vrij van druk en losgekoppeld bewaren op een droge, stofvrije plaats.

Tips voor opslag van gaslangen

Maak na een kamp de slangen los van de drukregelaar en van het kooktoestel. Blaas eventueel lucht door slang. Gas 'vreet namelijk aan het rubber'. Je kunt dan ook meteen de slang controleren op sneeschade waar de ring heeft gezeten. Berg vervolgens de slangen en drukregelaars op in een goed geventileerde kist. Het kan zijn dat de gemeente of brandweer eisen stelt bij gebruik van gas. Zij zijn ook bevoegd een gebruiksverbod op te leggen bij een gevaarlijke situatie. Regels van de gemeente kunnen betrekking hebben op de leeftijd en de lengte van de gaslang, of het aantal gasflessen per kampeermiddel. Zij kunnen bijvoorbeeld in de gemeentelijke bouwverordening zijn vastgelegd.

Gastanks (propan)

Voor het plaatsen van een propaangastank gelden speciale regels, in vergelijking met de opslag van gasflessen. Wanneer er voor het eerst een propaantank geplaatst wordt bij een vereniging dient dit gemeld te worden bij de gemeente. Er mogen maximaal twee propaantanks met elk een inhoud van 13 m³ aanwezig zijn. Afhankelijk van de hoeveelheid propaan die verbruikt wordt zijn er eisen gesteld aan de plaatsing van de tank. Wat altijd moet gebeuren is dat er een nood- en onderhoudsplan aanwezig moet zijn, de tank gekeurd moet zijn en er hittebestendige verf op de tank moet zijn aangebracht. De leverancier van de tank kan informatie geven over specifieke eisen.

Gasgebruik in een tent

Voor een in de tent gebruikt gastoestel geldt dat deze veilig is, voorschriften:

- de in het gasverbruikstoestel en toebehoren toegepaste brandstof is overeenkomstig de technische specificaties van de leverancier van het toestel;
- de verbinding tussen een gastank of gasfles en gasverbruikstoestel bestaat uit een deugdelijke samenstelling van slang of leiding, een drukreducerend systeem en aansluitingen en afsluitkranen;
- de verbinding tussen een gastank of gasfles en gasverbruikstoestel verkeert in goede staat van onderhoud, is niet uitgedroogd, vertoont geen andere beschadigingen en is niet ouder dan 10 jaar of dan het aantal jaren dat volgens de productspecificatie als levensduur kan worden aangehouden;
- een gasverbruikstoestel en toebehoren verkeren in goede staat van onderhoud en zijn niet beschadigd;
- een gastank of gasfles en een gasverbruikstoestel zijn stabiel opgesteld,
- en een gastank of gasfles en een gasverbruikstoestel staan niet in een vluchtroute.

Het toegepaste drukreducerend systeem is passend en op de juiste wijze gemonteerd:

De gaslang of gasleiding tussen het drukreducerend systeem en het gasverbruikstoestel is niet te lang, advieslengte is 2 meter.

Meer informatie

Wet milieubeheer

www.wetten.nl

Activiteitenbesluit

www.wetten.nl

Publicatierreeks gevaarlijke stoffen (PGS) 15

www.publicatierreeksgevaarlijkestoffen.nl

Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen

www.wetten.nl

Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen

Algemene informatie

Op kamp 1995; Scouting Nederland

Veiligheidsblad gas

www.scouting.nl

Brochure Gasveilig, een veilig idee

www.watersportverbond.nl

Ondanks dat Scouting Nederland probeert de infobladen zo up-to-date mogelijk te houden, kan het voorkomen dat er inmiddels nieuwe regelgeving is afgekondigd. De tekst van de geldende wet- en regelgeving is bepalend. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.